

Sovet sərhədlərinə sıgmayan səs

"Hara getsəm, harda olsam, səni tərənnüm edirəm doğma Azərbaycanım! Amerika, Argentina, Yuqoslaviya, Honduras, Yəmən, Kosta-Rika, Kanada, İran, Türkiyə, Finlandiya, Hindistan, Bolqarıstan, Macarıstan, Əfqanıstan, Ərəbistan... sənin mahnılarını alqışlayır, sənə sağ ol deyir. Yaşa! Yaşa! Mənim anam, atam, canım Azərbaycanım!" - deyərək illərlə mövcudluğu, xatirəsi, səsi ilə qəlbimizi rıqqətə gətirən SSRİ Xalq artisti, Azərbaycanın korifey müğənnisi Rəşid Behbudovun 14 dekabr doğum günüdür. Onun bənzərsiz, mələhətli səsi Sovet sərhədlərini aşıb məhz Azərbaycan musiqisini dünyaya yaymışdı. Özü dediyi kimi dünya Azərbaycanın mahnılarını alqışlayırdı. "Ey vətən" mahnısında vəcdlə yuxarıdakı sözləri deyərək səsindəki, səmimiyyət, coşqu, gerçək vətən məhəbbətini dinləyiciyə, həmvətənlərinə duyuran Rəşid Behbudov özünün sadaladığından da qatqat çox ölkələrdə Azərbaycanı tərənnüm eləyirdi. Dünyanın az ölkəsi tapılırdı ki, orada səhnəyə çıxmasın. Azərbaycan mahnıları ilə yanaşı, Sovetlərdə hər adamın cəsəret edib oxuya bilmədiyi türk, İran, ərəb mahnılarını da onların öz dilində səsləndirmişdi.

Ümumiyyətlə, müasir Azərbaycan estradasının inkişafı məhz onun məşhurlaşdığı dövrdən başla-

yır. Xalq mahnıları ilə yanaşı Rəşid Behbudov bəstəkar mahnılarını da özünəməxsus şəkildə, böyük məharətlə ifa edirdi. "Züleyxa", "Gözəldir Vətənim", "Bakı", "Nəsredin və kölgəsi" və s. mahnılar o dövrdə nəinki Azərbaycanda, keçmiş SSRİ ərazisində də çox məşhur idi.

Rəşid Behbudov Tofiq Quliyevin müşayiəti ilə ifa etdiyi xalq mahnılarını mütləq bir neçə variantda ifa edirdi. Ən maraqlı cəhət isə ondan ibarətdir ki, görkəmli sənətkar uşaqlıqdan əzbər bildiyi və həddən artıq çox sevdiyi xalq mahnılarını tamamilə yeni formada təqdim edirdi. Həm də o, musiqi tariximizdə ilk dəfə olaraq xalq mahnılarımızın bir hissəsini Azərbaycan dilində, digər hissəsini isə rus dilində ifa edirdi.

Rəşid Behbudov 1915-ci il dekabrın 14-də Tiflisdə xanəndə Məcid Behbudalı oğlunun ailəsində dünyaya gəlir. Uşaq yaşlarından məktəb xorunda oxuyan Rəşid 1933-cü ildə Dəmiryolu Texnikumuna daxil olub Təhsili dövründə tələbə özfealiyyət

orkestrində çalışıb. Hərbi xidməti zamanı ordu ansamblının solisti olan Rəşid Behbudov, əsgəri xidmətdən sonra Tbilisi estrada qruplarından birində solistlik edir.

1943-cü ilin sonunda Bakı kinostudiyasında Üzeyir Hacıbəyovun eyniadlı operettasının motivləri əsasında çəkilən "Arşın mal alan" filmində baş rola dəvət alır. 1945-ci ildə film efirə çıxır və çox tez bir zamanda nəinki Azərbaycanda, bütün Sovet İttifaqında böyük populyarlıq qazanır. 1946-cı ildə bu filmdəki Əsgər roluna görə Rəşid Behbudov "Stalin mükafatı" ilə təltif olunur.

1946-1956-cı illərdə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının, 1953-1960-cı illərdə fasilələrlə M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının solisti, 1957-1959-cu illərdə Azərbaycan Dövlət Konsert Ansamblının təşkilatçısı və rəhbəri olub. 1966-cı ildən musiqi və estrada sənətinin caz, balet, pantomim kimi müxtəlif janrlarını üzvi surətdə birləşdirən Azərbaycan Dövlət Mahni Teatrını təşkil etmiş və ömrünün sonunadək onun solisti və bədii rəhbəri olub.

Dahi sənətkar 1989-cu il iyunun 9-da Moskva şəhərində vəfat edib.

Şəfiqə ŞƏFA